

NORGES HØYESTERETT

Den 10. juli 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Bårdsen og Bergsjø i

HR-2014-01463-U, (sak nr. 2014/1212), sivil sak, anke over kjennelse:

A (advokat Terje Kvarsnes)

mot

B
C (advokat Øyvind J. Eidnes)

avsagt slik

K J E N N E L S E:

- (1) Saken gjelder lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse ved heving av ankesak etter frafall av anke.
- (2) A fremmet i 2009 krav om jordskifte for å få fastsatt en bruksordning for beiteretten på utmarkseiendommen gnr. -- i X kommune. Beiteretten ligger i sameie blant annet mellom A' eget bruk, gnr. -- bnr. -, - og -, Bs bruk, gnr. -- bnr. -, og Cs bruk, gnr. -- bnr. -. I 2011 gjorde A gjeldende at saken måtte utvides til å gjelde oppløsning av realsameiet mellom bnr. -, - og -, herunder sameiet i grunnen. B og C motsatte seg dette, og anførte at grunneiendomsretten ikke inngikk i sameiet mellom de tre brukene. Ved skriv 12. mars 2013 ba Salten jordskifterett om en avklaring av om partene ønsket at spørsmålet om hvorvidt det forelå sameie i grunnen, ble avgjort ved dom. Partene samtykket til at det ble avsagt dom uten hovedforhandling.
- (3) Salten jordskifterett avsa 31. mai 2013 dom med slik domsslutning:
 - "1. Det foreligger ikke sameie i grunnen mellom gnr. -- bnr. -, - og - i X kommune.
 2. A betaler til B og C kr. 42.224 – førtitotusentohundreogtjuefire – kroner innen 2 – to – uker fra forkynning av dommen."
- (4) A anket dommen til Hålogaland lagmannsrett. Etter at B og C hadde fremlagt enkelte nye bevis, erklærte A ved prosesskriv 18. februar 2014 at han frafalt anken. På dette grunnlag avsa Hålogaland lagmannsrett 23. april 2014 kjennelse med slik slutning:
 - "1. Ankesaken heves.

2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler A innen to uker fra forkynnelsen av denne kjennelse 74 375 – syttifiretusentrehundreogsyttifem – kroner til B og C."

- (5) Lagmannsretten la i sin kjennelse til grunn at den ikke hadde kompetanse til å overprøve jordskifterettens sakskostnadsavgjørelse.
- (6) A har anket særskilt over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse. Han har i korte trekk anført:
- (7) Lagmannsretten har feilaktig lagt til grunn at den ikke kan prøve jordskifterettens sakskostnadsavgjørelse.
- (8) A må helt eller delvis fritas for plikten til å dekke ankemotpartenes sakskostnader for jordskifteretten og lagmannsretten. Han ble presset inn i en prosess om eierforholdene til grunnen som han ikke hadde bedt om, og som heller ikke var nødvendig. Ankemotpartene kan bebreides for at det kom til sak ved at de brøt partenes avtale om at tvister under jordskiftet skulle avgjøres prejudisielt, og ved at de først i tilsvaret til lagmannsretten erkjente at kravet om oppløsning av realsameiet kunne fremmes for jordskifteretten uavhengig av eierforholdene til grunnen.
- (9) Subsidiært anføres at idømte sakskostnader for jordskifteretten er for høye.
- (10) A har nedlagt slik påstand:
- "1.**
- Anke i sak 13-170148ASD-HALO frafalles.**
- 2.**
- Sakskostnader tilkjennes ikke for Salten jordskifterett, Hålogaland lagmannsrett eller Høyesterett."**
- (11) B og C har tatt til motmæle, og har i korte trekk anført:
- (12) Lagmannsretten har forstått tvisteloven § 20-9 riktig når den har lagt til grunn at underinstansens sakskostnadsavgjørelse ikke kan overprøves når anken frafalles, og det ikke også er inngitt særskilt sakskostnadsanke. Subsidiært anføres at lagmannsretten ikke hadde tilstrekkelig faktisk grunnlag for å ta stilling til sakskostnadene for jordskifteretten.
- (13) Under enhver omstendighet er ankemotpartene korrekt tilkjent sakskostnader for jordskifteretten og lagmannsretten. Kravet som A fremmet for jordskifteretten, kunne ikke oppfattes på annen måte enn at han hevdet at grunnen lå i sameie, og jordskifterettens presisering av dette som tvistegjenstand ble ikke bestridt av ham. Dette kravet måtte følgelig avgjøres ved dom, og jordskifteretten gikk således ikke ut over tvistegjenstanden. At ankemotpartene sa seg enige i at krav om oppløsning av sameiet i de øvrige rettighetene til eiendommen kunne fremmes for jordskifteretten, har ikke betydning for nærværende sak, som gjelder sameie i grunnen.
- (14) Det bestrides at sakskostnadene for jordskifteretten er for høye.
- (15) B og C har nedlagt slik påstand:

- "1. Anken forkastes og kjennelse fra lagmannsretten stadfestes.
2. A dømmes til å betale sakens omkostninger for Salten jordskifterett, Hålogaland lagmannsrett og Norges Høyesterett. ..."

- (16) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (17) Ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens rettsanvendelse og saksbehandling samt bevisvurderingen så langt den utelukkende gjelder sakskostnadsavgjørelsen, se tvisteloven § 20-9 tredje ledd andre punktum.
- (18) Når det gjelder sakskostnadene for lagmannsretten, har lagmannsretten korrekt lagt til grunn at ankemotpartene må anses å ha vunnet ankesaken når anken ble frafalt, se § 20-2 andre ledd. Det fremgår av lagmannsrettens kjennelse at lagmannsretten har vurdert, men ikke funnet grunn til å gjøre unntak fra hovedregelen i § 20-2 første ledd om at den vinnende part skal tilkjennes fulle sakskostnader. Ved denne vurderingen har lagmannsretten vist til at jordskifteretten ikke gikk utover det krav A hadde fremsatt for jordskifteretten, og at de dokumentbevis som ankemotpartene fremla for jordskifteretten, ikke endret bevisbildet på en slik måte at dette kan tillegges betydning for sakskostnadsavgjørelsen. Etter ankeutvalgets oppfatning er lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse tilstrekkelig begrunnet, og utvalget kan ikke se at avgjørelsen er beheftet med noen lovanvendelses- eller bevisbedømmelsesfeil. Det skjønner lagmannsretten har utøvd, er også klart forsvarlig, og anken over avgjørelsen av sakskostnadene for lagmannsretten må etter dette forkastes.
- (19) Derimot har lagmannsretten tatt feil når den har lagt til grunn at den i tilfeller hvor anken blir trukket, ikke kan overprøve underinstansens sakskostnadsavgjørelse. Det foreligger sikker rettspraksis for at dersom ankesaken blir hevet fordi anken blir trukket eller den rettslige interesse har falt bort etter at anke ble erklært, kan ankedomstolen prøve den underordnede retts sakskostnadsavgjørelse basert på det som ble resultatet der. Det avgjørende prejudikat er Rt. 2009 side 966, som er fulgt opp i en rekke senere avgjørelser, se nærmere Jens Edvin A. Skoghøy, *Tvisteløsning*, 2. utgave 2013, side 1304–1305 og Tore Schei mfl., *Tvisteloven – kommentarutgave*, Bind I, 2. utgave 2013, side 749. Lagmannsretten skulle etter dette ha overprøvd jordskifterettens sakskostnadsavgjørelse, og lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse er således beheftet med en saksbehandlingsfeil. Etter tvisteloven § 20-9 tredje ledd tredje punktum kan imidlertid ankeutvalget treffe ny avgjørelse om sakskostnadene for jordskifteretten dersom utvalget har tilstrekkelig grunnlag for det, og det har utvalget i denne saken.
- (20) Ved jordskifterettens dom fikk B og C fullt medhold i at det ikke foreligger sameie i grunnen mellom gnr. -- bnr. --, -- og --, og etter § 20-2 første ledd har de da som hovedregel krav på å bli tilkjent fulle sakskostnader for jordskifteretten. Hvorvidt det skal gjøres unntak fra denne hovedregel, må avgjøres ut fra samme vurdering som hvorvidt det skal gjøres unntak fra hovedregelen for sakskostnadene for lagmannsretten. Som det fremgår av det utvalget har uttalt ovenfor, er det ikke grunnlag for å tilsidesette lagmannsrettens avgjørelse av sakskostnadene for lagmannsretten, og B og C må etter dette også tilkjennes sakskostnader for jordskifteretten.
- (21) Jordskifteretten vurderte hvorvidt det sakskostnadskrav som B og C fremsatte for jordskifteretten, skulle nedsettes, men fant at kostnadene var nødvendige. Ankeutvalget har ikke grunnlag for å tilsidesette denne vurderingen.

- (22) A har fått medhold i at lagmannsrettens avgjørelse for så vidt gjelder sakskostnadene for jordskifteretten, er beheftet med en saksbehandlingsfeil, men har ikke fått medhold i realiteten. B og C må etter dette anses å ha vunnet ankesaken for Høyesterett, og i samsvar med hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd må de også tilkjennes sakskostnader i denne ankesaken. Disse fastsettes i samsvar med oppgave fra ankemotpartenes prosessfullmektig til 10 500 kroner inklusive merverdiavgift.
- (23) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

1. Jordskifterettens dom, domsslutningen punkt 2, stadfestes.
2. Anken over lagmannsrettens kjennelse, slutningen punkt 2, forkastes.
3. I sakskostnader for Høyesterett betaler A til B og C i fellesskap 10 500 – titusenfemhundre – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelse.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: